

WAT IS HET KREMLIN TE MOSKOU EIGENLIJK?

"HET VROEGERE PALEIS VAN DE VORSTEN van Rusland," zegt Mevr. A. van Hoogstraten-Schoch in „Onze Gids" (de z.g. „Blauwe Gids") in een dier frisch-geschreven artikelen, waarvan zij 't geheim bezit.

Maar in wat ze zegt over het Kremlin te Moskou vergist ze zich toch. Daar ik in Moskou geweest ben — het oude Moskou van vóór den oorlog met Japan in 1903, van vóór grondwet en revolutie — en de pleinen van het Kremlin doorwandeld heb, om zijn wonderlijke gebouwen en monumenten te beschouwen — wil ik er iets van vertellen.

Dan zal ook veel uit Trotski's levensgeschiedenis, die ten deele in het Kremlin speelt, ons duidelijker worden.

Natuurlijk heeft het Bolsjewistisch vandalisme heel wat op dat oude „heilige" Kremlin afgebroken, verminkt en bedorven. Maar toch is het nog altijd, wat het vroeger was: een ommuurde, hooggebouwde gebouwen-groep, uit heel Moskou en zijn omgeving zichtbaar.

Moskou ligt in de vruchtbare vallei van de Moskwa, een zijrivier van de Wolga. Op de beide oevers van de Moskwa is de stad gebouwd, die naar haar rivier „Moskwa" heet, waarvan wij „Moskou" hebben gemaakt.

Waar de Noordelijke oever, die hooger is dan de Zuidelijke, zich opbuigt tot een hoogte van vijftig meter, daar is het Kremlin gebouwd.

Dat „Kremlin" is geen eigenaam, zooals men meestal meent. Het woord luidt eigenlijk: *kreml*, een oud-Russisch woord, dat *burcht* beteekent. Verscheidene Russische steden hebben zulk een *kreml* of *burcht*.

Moskou's *kreml* alléén verwierf wereldroem, niet alleen omdat het 't mooiste *kreml* van Rusland is, maar ook omdat het èn in schoonheid èn in „heiligheid" verre boven Ruslands andere *kremls* uitblonk.

Wat Jeruzalem voor de Joden — Rome voor de Roomschen — Mekka voor de Mohammedanen is, dat was het Moskou, dat ik zag, voor de Russen. Een „heilige" stad, die de kostbaarste historische herinneringen bewaarde, en tevens het inbegrip van alle schoonheid was. In het „heilige" Moskou was het *kreml*: het heilige der heilige.

En bovendien: Moskou is ook de oudste stad van Rusland. Rusland is met Moskou begonnen. Om Moskou hebben zich achtereenvolgens al de aanwassen gegroepeerd, die 't Russische Rijk in den loop der eeuwen zijn reusachtige uitbreiding hebben gegeven.

Het begin van Moskou is het *Kremlin* geweest. Het heeft Moskou doen verrijzen aan zijn voet. Men zou het Kremlin de kerncel van Rusland kunnen noemen.

Laten we 't Kremlin, zooals 't in 't begin onzer eeuw nog was, door een der poorten in den rooden muur, die het omringt, binnen gaan. Straten heeft het Kremlin niet. Vier pleinen geven ruimte tusschen de bonte verzameling kerken, paleizen, kloosters en nationale monumenten.

Oorspronkelijk, en grootendeels nog toen ik 't zag, was dat alles van hout.

Overrijk is de Russische laagvlakte aan bosch. Hout was het Russische bouw materiaal. Zelfs de oude Czarenpaleizen, de oude kerken, waren van hout.

En om de houten heiligdommen van verre zichtbaar te maken, bouwde men ze op een heuvelen — kleurde ze in alle kleuren van den regenboog!

De voornaamste toren van het Kremlin is de *Iwán-Veliky*. (Lange Jan zouden wij zeggen.) Wit met verguld koepeldak, steekt hij hoog boven al 't bonte, vreemde bouwsel uit. Eens „de" heilige toren van 't Kremlin, van Moskou, van gansch Rusland.

Beroemd is het uitzicht van *Iwán Veliky's* torentop. Dat uitzicht is ook genoten door Napoleon in 1812. Omringd door zijn generaals zag hij neer op het prachtige Moskou aan zijn voeten. Hij waande zich meester van de heerlijkheid, die hem omringde. Weinig dacht de wereldveroveraar, dat datzelfde Moskou hem den eersten slag zou toebrengen, die hem tot zijn smadelijken terugtocht zou dwingen, die het begin van zijn ondergang is geweest.

Meer dan één paleis zag ik op 't Kremlin. Uit allerlei eeuwen. De oudste „paleizen" en „kathedralen" — voor mijn West-Europeesch gevoel nauwelijks dien naam waard. Krotterig, somber, slecht verlicht, vol dof-bonte schildering op lage, donkere muurtjes. Zonderling van bouw en kleurig beschilderd aan den buitenkant. Soms „griezelig"!

Maar alles overladen met kostbaar edelgesteente, en vol gouden en zilveren vaten.

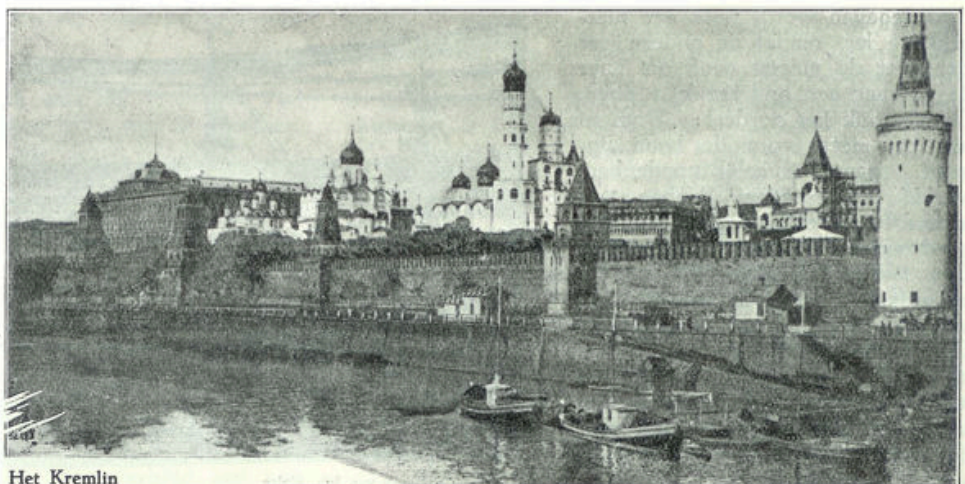
Het later bijgebouwde Czaren-paleis op het Kremlin is van steen, hoog, ruim, vol licht. En van een pracht, die ons Westerlingen overweldigt. Oostersche pracht, waar onze „pracht" bij verbleekt.

Wat staat er van dit alles op 't Kremlin?

Eén ding is zeker. De diamanten en paarden en edelgesteenten, de gouden en zilveren vaten en sieradiën, die millioenen aan waarde vertegenwoordigden, zijn door de Sovjet-regeering geëigend. En de schier onuitputtelijke schat wordt gebruikt voor propaganda voor het goddeloos beginsel, dat in Rusland heeft gezegevierd.

Ook het hoogvereerde, „heilige" Kremlin, waar onschatbare schatten lagen opgestapeld, heeft zijn rijke bijdrage moeten leveren voor de doorwerking der heillooze beginselen, die het Kremlin, en al wat het vertegenwoordigde, van zijn eeuwenoud voetstuk hebben neergestooten.

H. S. S. K.

Het Kremlin